سخن سردبیر

Editorial

مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

دوره دوازدهم، تیر ۱۳۹۲، ۲۵۸-۲۵۷

نقش حیاتی مروری بر متون در فرآیند پژوهش

The Vital Role of the Literature Review in the Research Process

محسن رضائیان[۱]

M. Rezaeian

در آیه نورانی شماره ۱۳۳ سوره مبارکه طه آمده است که: " گفتند چرا آیت روشنی از جانب خدایش برای ما نمی‌آورد؟ آیا آیات کتب پیشین بر آنها نیامد؟" در این آیه نورانی، پروردگار عالمیان در پاسخ به سؤال کافران، یکی از مهمترین راه‌های شناخت حقانیت دین مبین اسلام و پیامبر گرامی آن را جستجو در آیات کتب پیشین قلمداد نموده است. بنابراین، براساس این آیه شریفه، جستجو در منابع موجود همواره یکی از راه‌های مهم در تشخیص حقیقت بوده و خواهد بود.

در نگارش مقالات علمی نیز، جستجوی دقیق، صادقانه و به دور از پیش‌داوری در منابع موجود از ضرورت اساسی می‌باشد. در سال ۱۶۷۶ میلادی اسحاق نیوتن (Isaac Newton) در نامه‌ای خطاب به روبرت هوک (Robert Hook) از نقل قولی منتسب به دانشمندان پیشین خود برای بیان اهمیت استفاده از منابع موجود اشاره می‌نماید. در این نقل قول اینچنین آمده است که: "تنها بوسیله ایستادن بر شانه‌های افراد غول‌پیکر است که می‌توانم دور دست‌ها را ببینم." افراد غول پیکر در این نقل قول، اشاره به دانشمندان پیش از محقق و نتایج کارهای علمی آن‌ها دارد که در قالب نوشته‌های علمی به چاپ رسیده‌اند.

این در حالی است که استفاده صحیح از منابع معتبر موجود گاهی اوقات مورد توجه لازم قرار نمی‌گیرد[۱]. اصولاً نتیجه جستجو در متون، در فهرست منابع یک مقاله علمی متجلی می‌گردد که متأسفانه شواهد موجود نشان می‌دهد که این بخش از مقالات علمی نیز کمتر از سایر بخش‌ها مورد توجه خوانندگان یک مقاله قرار می‌گیرد[۲]. متأسفانه، گاهی همین بی‌توجهی حتی گریبان نویسندگان یک مقاله را نیز می‌گیرد. از همین رو، در سخن سردبیری شماره دوم سال ۱۳۹۰ مجله دانشگاه علوم‌پزشکی رفسنجان، به مهمترین خطاهای شایعی که ممکن است نویسندگان یک مقاله در ارجاع به منابع علمی خود داشته باشند اشاره نموده و راه‌های پیشگیری از چنین مشکلاتی را نیز ارائه نموده‌ایم [۳].

۱- استاد گروه آموزشی پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۵۲۳۴۰۰۳-۰۳۹۱، دورنگار: ۵۲۲۵۲۰۹-۰۳۹۱، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

اما در سخن سردبیری حاضر، ضمن تأکید مجدد بر ضرورت حیاتی استفاده از متون معتبر در انجام کارهای علمی و نگارش مقالات تحقیقی، از خوانندگان فرهیخته مجله دانشگاه در خواست می‌نماییم که بخش منابع مقـالات مـورد مطالعـه خـود را بـا دقت بیشتری مورد بررسی قرار دهند تا مطمئن گردند که نویسندگان مقالات، به شکلی شایسته از منابع موجود استفاده کـرده باشند.

References

[1] Ernest M, Burton H, Keenleside J. The literature review: an integral part of the research process. *Can J Occup Ther* 1978; 45(3): 107-9

[2] Foote M. Why references. Giving credit and growing the field. *CHEST* 2007; 132(1): 344-6.

[3] Rezaeian M. Common mistakes in citing the references. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2011; 10(2): 82-3 [Farsi].